

UNUTMAYINIZ

Alparslan TÜRKEŞ
MHP Genel Başkanı

Selâm
Sevgi ve

Saygularıyla
arz.

Alparslan Türkeş

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 056 - 80/1

T. C.
BAŞBAKANLIK
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH
YÜKSEK KURUMU
T Ü R K D İ L K U R U M U

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 058-80

536

Türkez
Savunma

SAYIN ORHAN ŞAİK GÖKYAY
DR.FAZIL GÖKÇEÖREN SOK.
NO.13 KAYIŞDAĞI CAD.

GÖZTEPE
İSTANBUL
Matbua Yüzey

03-00024

Atatürk Bulvarı, 217 - 06680 Kavaklıdere/ANKARA
Tel : 428 61 00
Faks : (312) 428 52 88

Ben, vatanın dört bir bucağında, on yedi yıldır alnının aklıyla Türk Milleti'nin hizmetinde şerefli bir öğretmen olarak çalışan ben.. On yedi yıldır ne kendi şerefine, ne vatanının ve milletin şerefine, kendi aczi dahilinde leke sürdürmeyen ben.. Şerefi, haysiyeti, adı aylardır darağacında sallandırılan ben, yani bugün artık her iki mânada adı çıkmış ve çıkarılmış olan Orhan Şaik GÖKYAY. Karşınızda, yeryüzünde işlenebilecek suçların en zelili, en iğrenci, en şerefsizi ile vasıflandırılmış olarak, vatan haini ithamı altında bulunuyorum. Bir madalya takar gibi, bir sadaka verir gibi, vicdanımız ürpermeden bana yakıştırılan bu kirli ve çirkin emaneti, daha lâıykına verilmek üzere verenlere iade ediyorum.

Karşınıza, makalelerin, resmi tebliğlerin, nutukların geceleri içinden; her biri bir türlü saldıran kalemlerin teşhirleri atasından; kısacası hür vatandaşlar diyarından geldim. Fakat bir köle gibi geldim. Ne elimde kendimi müdafaa edecek bir kalem, ne dilimde fani kulaklara ulaştırılması mümkün bir söz kudreti vardı. Yalnız sırtımda, efakârı umumiyeyi dile getirmeğe yeltenen bâzı gazete kâğıtlarından bir mahkûm gömleği.. Hem bu benim sırtımdaki, belki de ne kumaş olduğu milletçe malûm olan ve millete ilân edilen bir gazetenin kâğıdındandır. Ve belki de müseccel vatan hainlerinin çuvaldızıyla dikilmiş âdinin bayağısı bir gömlektir.

Hür vatandaşlar diyarından bu adalet sığınağına varabilmek için uzun ızdıraplı, karanlık yollar yürüdüm. Bu zehri içmiş olan bir insanın kendini müdafaa kullanacağı dil, tatlı olamazsa mazurdur. O insan, Türk Milletine, yalnız tabiiyetiyle, yalnız şahsî menfaatlarıyla, yalnız sandalyesiyle bağlı değil; kanıyla, tarihiyle, mensubiyetinden kendine düşen şeref payıyla, duygusuyla, taşımağa ve kendini bildi bileli edinmeğe, içine sindirmeğe çalıştığı, yalnız Türk olana has gurur ve karakteriyle ondandır, o millettendir; o büyük ummandan bir katredir. Onun için bu yersiz ve çürük ithamlar, benim adımın üzerinde, o engin denizdeki çörçöp gibidir. Çünkü darağacına da çeksen sancak yine sancaktır. Hürriyetim alınmış, şerefim ve vicdanım bende kalmıştır.

Bu bir müdafaa değil, en kıymetli varlığı alınmak istenen bir insanın çarpınmasıdır. Bu, her Türkün alnında taşıdığı şeref çelenginin kurtarılması için, bütün feryat takatını ortaya koyan bir insanın meçhulden istimdadır. Bu, o çelenkten mahrum edilmiş bir Türkün, alnından koparılan çelengin açtığı yaraları.. Şimdi artık kendisince çok daha şerefli bir çelenk olan yaraları göstermek için, aylardır hasretini çektiği bu güne, o yaraların küşat resmi olan bu güne sizi davettir.

Beni ve benim halimden benden fazla acı duyan sevdiklerimi bu gayyaya atan kazanın mahiyetini anlatmağa; rabbânî kudreti tefsir ve izaha; ve takdiri, hiç olmazsa yarı yoldan geri çevirmeğe çalışacağım.

Haksızlığa uğradığına inanan, suçsuzluğunu ilk gününden bu güne kadar bilen, açıkçası bir kasta kurban gittiğine -imandan ötesi varsa- işte o şekilde kani bulunan bir kimse haysiyetiyle ve onun korkusuzluğu ile konuşmak istiyorum. Bu müdafaanın -varsa- celadeti bundandır.

Bir mahkemenin burcuna sığınıp, ben de bir defa, üzerimden pervasız akıp giden düşmanlara, tahkiirlere, resmi ve hususi tezlillere, ithamlara karşı hür vatandaşların diyarına seslenmek istiyorum. Ondan öte tarih beğendiği dille konuşsun.

Onun, bizi, mütearifeleri isbat zorunda bırakan, dünyaca ve revaçta bir ilim olduğunu bildiğim halde, siyasetin her türlüüne karşı nefretim, bugün eskisine göre daha artmış ve cehaletim bir mürekkep gibi daha da koyulaşmıştır. Onun için, iddianamenin "medih ve istihsanında" bulunduğumu kekeleyiği ırkçılık ve turancılığın müdafaasını yapacak değilim. Zira benim suçum bu değildir.

Ben dilimin döndüğü, aczimin elverdiği kadar HÜR VATANDAŞLAR DİYARI olarak tavsif edilen; EŞİT ADALETİN yürüdüğü MÜSTAKİL Türkiye Cumhuriyeti'nden, on sekiz yıllık bir mektep arkadaşını iki gece misafir etmenin basit bir muâşeret icabı olduğunu ve bunun bir suç olamayacağını, dünyanın hiçbir yerinde, tarihin hiçbir devrinde suç sayılmadığını medafaa ve isbata çalışacağım.

Gerçi tarih, böyle bir hareketin müdafaasına lüzum hasıl olduğuna hayret edecektir; fakat ne yapalım, yirmi yıla sığdırdığımız yirmi asırlık inkılâplardan dolayı hayrette kalan tarih varsın biraz da buna şağsın.

Dünyanın döndüğünü isbat için bile, insanlığın asırlar harcadığını ve asırlarca canlar harcadığını düşündüğüm zaman, benim şahsıma taallûk eden bu küçük hakikatın üzerine adalet güneşinin doğması için beklemek mecburiyetinde olduğum zamanı uzun görmüyorum. Fakat tarihin misallerine rağmen, insan nedense bu güneşin doğuşunu; kendisi ve onu sevenlerle birlikte, gönülleri en candan, en lekesiz bir sadakat ve sevgi ile dopdolu, gözleri bu ufka dikilmiş olanlarla birlikte, seyretmek ümidiyle titreyecek kadar hodbin olmaktan geri kalmıyor, bu zevki tarihe bırakmak feragatine bir türlü yanaşmıyor. Bu gözler hâlâ bir yıldız masumluğu ve sabrı ile ufukta aslıdır.

İçimi bir cam kırığı gibi yırtıp gelen bir sesle, kendi kendime de olsa diyorum ki, hür vatandaşlar diyarında adalet güneşi hiç batmamalıydı. Çünkü onu bizim gözlerimizden saklayan şey, bir bakımdan, o kadar zayıf, o kadar basit, öyle hiçten ki.. Ankara Valisi'ne her nasılsa unutulup gönderilmeyen, fakat bundaki unutkanlık bana ait olmayan bir davetiyye ve kendisinden bütün hayatımda üç mektup ya aldığım ya almadığım Nejdet SANÇAR'ın iki, Üç satırlık bir tekerlemesi.. Birincisi yüzünden vali bana üç yıl dargın durmuştur; ikincisinin bana daha neler mal olacağını kestirmek güçtür. Çünkü mevkufluya ve Savcı Kâzım ALÖÇ'ün bize açıkça söylediğine göre hattâ masumluya taallûk eden bu davanın, hürriyetinden mahrum her insana uzun görünen seyri, bende tahmine değil, intizara bile mecal bırakmamıştır.

İşte yüzüne, şairane akşamların hafif, tül bulutları bile yakışmayan adalet güneşinin üzerine bir mezardan daha dar olan bir hücrenin, bir zıندانın zifiri karanlıklarını yağın, bu iki kâğıt parçasıdır.

Cumhurbaşkanının konsere geleceğini ve Konservatuvar'da her hangi bir nümayişten benim tek başıma mesul olduğumu söylemek için beni çağıran Vali Nevzat TANDOĞAN'ın o zaman "vatanperverliğin bana kalmadığını, isterse beni kazıklayacağını" iddia etmesinden hiç bir mâna çıkaramamıştım. Çünkü bence "kazıklamak" ticaret argosunda, bugün artık herkesin öğrendiği gibi "ihtikâr ve vurgunculuk" demektir. Halbuki vali ticaretle meşgul değildi. Fakat bunun ondan beter bir "hürriyet ihtikârı" demek olduğunu işte anlamış bulunuyorum. Çünkü bunun bedelini on aydır hürriyetimle ödemeğe çalışıyorum ve bir türlü hesabımı kapatamıyorum.

Nejdet SANÇAR'ın, her neşeli insanda tabii görülen tekerlemesine gelince: Bunu, biraz şaka ve mizah tarafı olan makul bir insanın anlamaması için, insanca

olmayan tarafının galip bulunması icap eder. Bunu bir şifre sayan ve izaha kalkıştıkça, kendisi hakkında reva gördüğü ve tekrarından edeplendiğim sıfat karşısında, bir tesbih sayısınca beni "estağfirullah" demeğe mecbur kılan valinin bu ısrarı ya bir vehme dayanır; o zaman yakın tarihimizin, istibdadın, dillere destan olan vehimlerinin yüzünü kızartacak bir yeni örneğini vermiş oluruz. Yahut, daha fenası, bu bir kasıttır ki bundan duyulacak hicabın rengini dünyanın bütün kırmızı boya ları ifade edemez.

Emniyet Umum Müdürü Osman Sabri ADAL'ın yanında, vali, bu birkaç satır tekerlemenin şifre olduğunu su götürmez bir hakikat olarak kabul ve Örfî İdare Komutanlığı'nın emriyle beni -ihtilâttan men edilmek kaydıyla- tevkif ettiğini söyledi. Bana eziyet edeceğini ilâveyi de unutmadı. O zaman şikârını yakalamış olanların vahşi sevinciyle parlayan gözlerini gördüm. Ve orada, benim hafızamdan çoktan silinmiş bir davetiyenin hâla taze, hâla kurumamış siyah mürekkebinin seyrettim. Ve diyorum ki: Bu bir kasıttır.

Yoksa, İstanbul'daki Örfî İdare Komutanlığı beni nereden tanısın? Hiç tanısaydı, bu gün bile hâla davanın neticesi alınmadığına göre, daha o zamandan "millî ve vatanî hiyanetleri sabit olan" diye beni efkârı umumiyeye arz ve ilân edebilir miydi?

Beni, on aydır, hürriyetten mahrum yaşatan; bir ümidin kıyısından alıp bir ye'sin kayalarına çarpan işte bu vehimdir.

Benim küçük hayatımın on yedi yılını dolduran; Giresun'da bir nahiyeden başlayarak, Samsun, Balıkesir, Kastamonu, Malatya, Edirne, Ankara, Eskişehir, Bursa ve tekrar Ankara'da yaptığım; bana vatan hizmetinden duyulan derin zevki veren; benim için hayatın tek mânâsı haline gelen çok sevdiğim mesleğimi, öğretmenliği elimden alan işte bu tekerlemedir.

Şimdi artık, ömrüm boyunca akıp gelen güzel hatıraların köprüsü yıkılmış olan Ankara'da, Başkentte, son beş yıllık vazifem sırasında, murakabaların en yükseğine, hem de sık sık mazhar olarak elde ettiğim, daima artan bir gayret ve sadakatle lâıyk olmağa çalıştığım teveccüh ve itimadı; her faninin, erişmekle, hayatının nadir iftihar ve sevinçlerinden birini duyacağı teveccüh ve itimadı benden gaspeden işte bu bir kaç satır tekerlemedir.

Bu tekerleme yüzündendir ki, bir dişi kuşun tek başına beklediği yuvası, ertesi gün onun başına yıkılınca kadar, bir eşkiya ini gibi sarılmıştır.

Hem de, beni bir ferahın cennetinden bir zıندانın gayyasına indirirken kullanılan zincir, bir suikast isnâdının zinciridir. Telâffuzu, bunu yapanlara ne kadar tatlı gelirse gelsin; benim dilim de, gönlüm de, vatanın değil, evcek de kendi aile büyüğümüz saydığımız, öyle sevdiğimiz, öyle alıştığımız bir insana karşı, hakkımda reva görülen bu çirkin şüphenin -ister vehim, ister kasıt olsun- zehriyle, ömrüm oldukça acılansa çok görülmez.

Ve yine, bu kadar büyük, çirkin, âdi bir mânâ verildiği halde, hazırlık tahkikatı esnasında ne bana, ne de bunu yazan Nejdî SANÇAR'a bir kerecik bile sorulmayan; son tahkikat kararında sözü geçmeyen; duruşma sırasında, yazılı delillerin arasında okunacak kadar da bir haysiyet izafe edilmeyen işte bu şifredir.

Şüphe yalnız sandalyeye has bir kusur değildir, ben de şüpheleniyorum.

Her ne kadar bunun bir şifre olmadığı anlaşılmalıysa da, valinin bana eziyet edeceği hakkındaki va'di, Emniyet Umum Müdür Muavini Kâmuran -soyadı bence malûm değildir- tarafından yerine getirilmiştir. Haziranın en sıcak bir öğle sonunda,

kendisi tarafından mutena hücre ve ziyaretçilerince "tabutluk" diye adlandırılan işkence odasında; bu, elektrik lambaları altında ışıltılı ışıltılı yanık odada, ayakta, beş saat bir şehriyân seyrettim. Buradan bir adım ilerisi değil, fakat on dört asır gerisi görünüyordu: Arabistan çölünden, efendileri tarafından kızgın güneş altında kayalara çakılmış çıplak köleler..

Tabii "Yirminci Asr-ı Medeniyette", ham bir tabiat unsuru olan güneş yerine, onun göz kamaştıran ve kör eden icatlarından biri, elektrik vardı.

İşte, İstiklâl Mücadelesinin kazanıldığı ilk yıldan başlayarak 11 Mayıs 1944 tarihine kadar, mesleğin çeşitli kademelerinden, en geniş teftiş ve murakabalar görerek, Devlet Konservatuar Müdürlüğü'ne, kayrılarak değil, lâıyk olarak getirilmiş bir öğretmene reva görülen tahkir budur.

Vazife hayatı, Cumhuriyetle yaşıt ve vatan hizmetinde yorulmuş bir vatandaşın mükâfatı budur.

Bu elektrikler altında verilen siyasi terbiye metodunu; bütün kültürü kötü zabıta romanlarından ibaret olan bu adam, bu Mülkiye mezunu, Siyasal Bilgiler Okulunda öğrenmiş olmasa gerek.

Münevver vatandaşların Türk Kanunları'na bu teshin vasıtalarıyla ısındırıldığından; Anayasa'nın hâlâ yürürlükte bulunan 73'üncü maddesinin bu ışıklar altında okutulduğundan; ve ömrünü vatan çocuklarını aydınlatmağa vakfetmiş bir öğretmenin bu yolda tenvir edildiğinden ben, nefsimde tecrübe ile yeni haberdar oldum.

Bir hukukçu olması icap eden savcının bunu bileceği ve kitapta yerini bulacağı da pek tabiidir. Çünkü kendisi de 29 Eylül 1944 Cuma günü yapılan aleni bir duruşmada " bize her türlü zulmü caiz gören" bir acayip mütalâada bulundu. Fakat hikmet-i vücudu, Türk Irkı'ndan olanlar da dahil, her vatandaşın kanunca korunmuş olan hakkını belirtmekten ve ancak kanunu temsilden ibaret olan iddia makamı, çürük hitabet temrinleri için icat edilmiş değildir.

Benim maruz kaldığım muamelenin adı istibdat devrinde zulümdü, Cumhuriyetin yirmi birinci yılında da zulümdür.

Bunun adı Anayasa'nın 73'üncü maddesinde işkence, Türk Ceza Kanununun 243'üncü maddesinde yine işkencedir. Yalnız bunun bana tatbikinde kanunda yeri olmayan tarafı, her hangi bir suçu söyletmek için değil de, sadece KEYF için yapılmış olmasındadır.

Anayasa'da 73'üncü madde, sırada, 88'inci maddeden öncedir ve ona gelinceye kadar daha bir çok maddeleri okumuş olmak mantıktır.

İşte bu söylediklerimle, efkârıumumiye karşısında benim açtığım bu davaya da bu memlekette el koyacak elbette bir salâhiyetli adli mercî vardır. Yoksa, malımızı, canımızı, ırzımızı, namusumuzu emanet ettiğimiz "Emniyet Umum Müdürlüğü" ismi ile bu makamda muavinliği işgal eden bir adamın hareketleri arasındaki tezat ve tenakuzu bana hiç kimse izah edemez.

ve ben, mahalle çocukları oynasın diye çamurdan halkedilmedim. Ben, bu vatanın toprağından yoğrulduğum, şerefim ondandır ve yarın, içlerinde bana bu hakareti yapan Kâmuran'ın da bulunduğu vatandaşların şerefini, hudutlarda, ateş altında koruyacak olan kan, damarlarımda, nöbet yerinde bir asker gibi, akmağa hazır dolaşmaktadır.

Savcı Kâzım ALÖÇ'ün gerek son tahkikat kararında, gerek esas hakkındaki mütalâasında, pek lüzum olmamakla beraber, kendime karşı vazifemi yapmış olmak için, ileri sürülen bir kaç acayip noktaya da ilişeceğim.

Lüzum yoktur: Çünkü duruşma zabıtları ve yazılı deliller dava dosyasında mevcuttur. Yoksa, savcı Kâzum ALÖÇ'ün geniş karihasından daha ne gibi suç delilleri ortaya koyabileceğini kestirmek güçtür. Ve adliye tarihimizde bu tarz delillerin, zannımca "ihtira" beratı kendisinde olmak gerektir. Ben fazla münakaşa etmeden bunları tekrarlamakla yetineceğim.

İşte son tahkikat kararında, suç bulmuş insanların mağrur edasına göre: "1902 senesinde İnebolu'da doğan bu adam.." Demek ki ben haberim olmadan mükerrer bir suç işlemişim: 1902 yılında doğduğum yetmiyormuş gibi bir de üstelik İnebolu'da doğmuşum.

Esas hakkındaki mütalâasında da: "...esasen Nihâl ATSİZ'in eski bir arkadaşı bulunduğu, birlikte Malatya ve Edirne'de öğretmenlik yaptıklarını itiraf eden maznun" diyor. Kendisine duruşma esnasında itiraf ettiğim, nedense burada yer verilmemiş bir kaç suçumu daha söyleyim. Nihâl ATSİZ'la Yüksek Muallim Mektebi'nden beri arkadaşım: Leylî olduğumuz için aynı koğuştaydık, aynı masada yemek yedik, ikimiz de edebiyat şubesinde olduğumuz için aynı sınıfta, aynı dersleri, aynı hocalardan okuduk. Ve sonra da ailece gider, gelir; birbirimizde misafir kalır olduk.

Son tahkikat kararında, benim mektuplarımdan birindeki: "En yakın hadiseler Türke türkten gayrisinin dost olmadığını gösteriyor" cümlesini "En yakın hadiseler Türkiye'de Türkten gayrisinin dost olmadığını gösteriyor" şeklinde tashih etmek suretiyle, okuduğunu anlar ve yazdığını bilir geçinen, kendine güvenir bunca yıllık bir Edebiyat Öğretmeni'nin hatasını, herkesin içinde yüzüne vurmuştur.

Her ne kadar ben hâlâ kendi cümlemin bu düzeltilmiş bozuk şekilden bir mânâ çıkaramadıysam da; asıl, halli ondan daha müşkil bir ukde olarak bunun sebebini kavrayamadığım için, esas hakkındaki mütalâada, benim mektuplarımdan alınmış ibarelere, aslında olmadığı halde serpiştirilmiş olan istifham işaretlerinden kafamı kurtaramıyorum.

Adı şaire çıkmış olan bir Edebiyat Öğretmeni'nin mektuplarını düzelten savcının, kendi mesleğindeki vukufundan nasıl şüphe edilir, bunların elbette hukukî bir tarafı olduğunu bilmemesine nasıl ihtimal verilir? Haddini bilmeğe çalışan bir kimse haysiyetiyle bana bu bapta aczimi itiraftan başka yapacak bir şey kalmıyor.

Orhun mecmuasının imtiyazını almağa tavassut etmeyi bir suç sayınca, bu imtiyazı verip vermemek iktidar ve salâhiyetini doğrudan haiz olan Bakanlar Kurulu'nun -ki içlerinde maarif vekilinden başkasını tanımam- bu kapatma kararını kaldırması hususunda savcının ne diyeceğini merak etmekle beraber, kendisini böyle bir kıyas ve içtihat muammasına düşürmek istemem.

Yazıların kontrolörlüğü meselesi de, duruşma sırasında yeter derecede açıklanmıştır. Duruşma zabıtlarıyla, 26.6.1943 tarihli, dava dosyasında saklı mektubumu bir defa daha, bilgisini tazelemek için okumasını tavsiye ederim.

Duruşma sırasında acayip ifadelerle ATSİZ'in müdafaasını yaptığım iddiasına gelince: Ben türkçeyi ancak bir türlü konuşabiliyorum, o da doğru konuşmaktadır. Belki acayip görünen de budur. Çünkü benim için bu iddianın ne kadar yerinde olduğunu, duruşma zabıtlarından araştırmak imkânı, mahkemenin kararı dolayısıyla mevcut olmamakla beraber, bu ifadeler zapta benim ağzımdan çıktığı gibi geçmediği için de bu acayıplık varit değildir. Müdafaa babında ise ATSİZ'in

- bana ihtiyacı yoktur. Yalnız ben şuna işaret edeyim ki ister ATSIZ gibi aksay-ı şarkta oturur mufrit bir milliyetçi; isterse Pertev BORATAV gibi aksay-ı şimalde hayal kurar bir beynelmilelci ve insaniyetçi olsun, insanın manevi servetini teşkil eden hatıraları tâ mektep sıralarından beri samimiyet yolunda haşırneşir olmuş arkadaşlarımı satmak ve inandığı ahlâk prensiplerini, vicdanını; ne tarafından bakılsa bir tahta parçasından ibaret olan bir dünya sandalyesi ile tırampa etmek gibi ilk bakışta kârlı görünür bir ticaret zihniyeti bende yoktur.

Cemal OĞUZ'u evime davet edip etmediğim duruşma sırasında ne bana, ne de ATSIZ'a sorulmadığı ve benim böyle bir daveti yapmayacağım 23 Nisan 1944 tarihli dava dosyasında mevcut mektubumdan ve ilk tahkikat ifademde sarahatle beyan edilmiş olmasından ve bunun yazıya geçmesinden dolayı savcının malûmu olduğu halde onu burada -bunun bir suç olmaması bir tarafa- öne sürmesi de bana hem acayip, hem garip geliyor.

Sabahaddin ALİ'nin vekâlet emrine alındığının doğru olmadığını söylemek te neden suç olsun? Bir arkadaşına bu kadar basit ve herkesin bildiği vâkıanın doğru değil de yalan olarak bildirilmesi icap ettiğini ve bundaki hikmeti kavrayamadım. Bunun bir gün bir iddia makamından, bir esas mütalâa olarak ileri sürüleceğine ben değil, Eflâtun olsa ihtimal veremezdi.

Davanın tahrik mi, hem tahrik hem de bir nevi emir mi olduğu meselesini üstelemiyorum.

Sabahaddin ALİ hakkında üst makama niçin bir rapor vermediğim süalini anlamadım. Nasıl bir rapor olacaktı bu? Savcı Kâzım ALÖÇ beni birine benzetti sanırım. Ben o değilim; benim adım Orhan Şaik GÖKYAY'dır. Benim, vazifemi ve mevkiimi hususî fikir ve maksatlarıma alet ettiğimi veya edeceğimi zannedenler mi olmuştur? Hiç olmazsa son beş yıllık Konservatuar Müdürlüğüm sırasında eriştiğim ve kıymetini herkesin ölçemeyeceği takdirler yerine, bana vazifemde, nefret veya muhabbetlerimin, yahut ta menfaatlerimin rehberlik ettiği rivayeti mi çıktı? Anlamadım.

Her ikisi de yakın arkadaşım olan ATSIZ'la, Sabahaddin ALİ'yi barıştırmakla işlediğim suça da hayretle yeni vakıf oldum. Aynı iddianamede, değerli maznunlardan Hasan Ferit CANSEVER'in barıştırmaması, benim de barıştırmamaklığım suç gösteriliyor. Demek barıştırmak: Suç; barıştırmamak: O da suç. Benim bu iki kutup arasında şaşkın pusulaya döndüğümü bir tarafa bırakarak kısaca işaret edeyim ki Ulus bazarının ısrarla istediğini emrine gazetenin avukatını tahsis ettiğini ve maarif vekilinin de dava açmasını söylediğini kendinden işittiğim Sabahaddin ALİ'yi o günlerde barıştırmaklığım için benim bunlardan çok daha üstün bir nüfuz ve selâhiyetim ve kudretim olması gerekti. Bunlar da bende yoktu.

Nihâl'i misafir etmekle, neden siyasî bir hata işlediğimi, on aydır bu yüzden hürriyetimden edilmiş olmakla beraber hâlâ anlamış değilim. Bununla beraber -Tanrı Korusun- yarın, Nihâl'le taban tabana aykırı fikirler taşıyan ve benim aynı şekilde, tıpkı ATSIZ gibi on sekiz yıllık mektep arkadaşım olan Pertev BORATAV'ı annesi, kendisi, eşi ve oğlu ile birlikte, hem de bundan iki sene kadar önce, yani yakın bir zamanda bir buçuk ay evimde misafir ettiğim için bana ayrı bir hesap açılmasından, haklı olarak korkuyorum.

Ben bir Türkçe Öğretmeni sıfatıyla, savcının suç saydığı bu arkadaşlığı, ilkokuldan yeni gelmiş öğrencilerin körpe dimağlarına naksetmeye; ortaokulların birinci sınıfındaki masumların kalplerine silinmez bir yazı ile yazmağa memur bulunuyorum.

Ortaokul Okuma Kitabı'nın (Okuma Kitabı, I.sınıf, Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, Devlet Basımevi, İstanbul 1938) 67'nci sahifesinde "KEFİL" adlı parça okunsun. Orda, kızkardeşiyle nişanlısının düğünlerini yapıp dönmek üzere üç gün izin isteyen bir idam mahkûmuna kefil olan bir arkadaşın hikâyesi anlatılmaktadır. Karşısında zalim bir hükümdarın balmumu gibi eridiği ve onu da bu iki arkadaşın üçüncüsü olmaya kendilerinden dileyecek kadar hislendirmiş olan, bu ölüme kadar varan yüksek arkadaşlık sadakatini telkin, bizim vazifelerimiz arasında iken bunun suç sayılmasını tevil veya tahkim edecek kelime benim lûgatimde yoktur, Türk lûgatinde bulunacağını da sanmıyorum. Yoksa, okuma kitabındaki bu parça, İngilizcede olduğu gibi Liverpool yazılıp Mançister okunsun diye oraya konmuş değildir.

Bir de ATSİZ hakkında "VUR" emri mi çıkmıştı? Kellesini getirene mükâfat mı va'dedilmişti? Ben de, ATSİZ'da bundan on ay önce şimdiki sizler gibi hür insanlardık, hür vatandaşlardık, hür Türklerdik.

Bir davanın, bir haksız ithamın müdafaası için bile olsa, bu kadar basit bir muaşeret kaidesini, bir misafirliği, on sekiz yıllık bir mektep arkadaşı, bir aile dostunu iki gece misafir ettiğimi söyleyip durmak, bunu onun başına kakar gibi tekrarlamak bana ağır geliyor, ayıp geliyor, utanılacak, yüz kızartacak bir leke geliyor.

Ölümün evimize kanat gerdiği günlerde, hastayı Azrail'in elinden kurtarmak için kendi evini bir kale yapıp bizimle beraber ölüm meleği ile döğüşen; eşimi, annesi, ölümcül halde hasta babası ile birlikte aylarca misafir eden bir arkadaşına, mahkeme huzurunda hesap vermek için de olsa, bu şimdi artık zehir olup evcek hepimizin boğazına dizilen lokmaları bir bir saymak bana nankörlük geliyor, bunları bana ne diye hatırlatıyorsunuz?

Beni buna mecbur bırakan savcının kalbi, bu neviden insanî hisler kervanının uğrağı değilse, kabahat bende değildir. Ve peşin hükümlerin yuva kurduğu başlar, benim duyduğumu duyamaz ve benim düşündüğümü düşünemezse mazurdurlar.

Savcı Kâzım ALÖÇ'ün suç saydığı mektuplara gelince: Bunlar, orasından, burasından kırılarak, yalan yanlış birbirine eklenerek, başı sonu kesilerek bir suç unsuru haline getirilmeğe çalışılmıştır. Ve bu yüzden mânidar olmuşlardır. Aslında bu mektuplar mânidar değil, sadece, her okur yazar insanın her hangi bir yazısında tabii görüleceği üzere mânalıdır, yani mânasız değildir. Bunlar, dikkatle değil de, bir selâm sabah mektubu olarak şöylece okunduğu zaman bile görülür ki ATSİZ'in Orhun Mecmuasında başvekile neşrettiği açık mektuplar üzerine yazılmıştır. Bu açık mektupların mevzuu ve hedefi, memlekette tehlikeli bir şekil alan komünistlik cereyanı üzerine dikkati çekmektedir. Benim "Mânidar" mektuplarım da bunun üzerine yazılmıştır, onu alıkoyucu, itidale çağırıcı mektuplardır. Netekim bu açık mektuplar üzerine yazdıklarımla ondan önce yazılmış ve yine dava dosyasında mevcut mektuplarım karşılaştırıldığı zaman sonuncuların rasgele iki arkadaş arasında yazılan selâmlı-sabahlı, keyifli mektuplar olduğu görülür. Ve berikilerin de, vatan ve millet mefhumunu, müstakil Türk vatanının dışında mânalandırmak isteyen bir cereyanın yer yer kendini göstermesi üzerine her hangi bir Türkün, müstakil bir vatani, bir bayrağı, bir milleti olan her Türkün duyacağı bir his ve endişe ile yazılmış dertleşme mektuplarından başka şeyler olmadığına hükmedilir.

Fakat bir mektup da bir insan gibi bir bütündür. Onun teşrihini anlamak için ayağını çıkarıp kol yerine takmak icap etmediği gibi bir mektup hakkında hüküm vermek için de ondan, suretâ mânidar görünen satırlar almak yetmez. Bu yolda sözü uzatmak yerine, bu mektupların mâna ve mahiyeti hakkında, hattâ lise talebelerinden seçilecek bir ehl-i vukuf heyetinin vereceği hükme razı olduğumu beyan edeyim.

Ne Irkçılık-Turancılık propagandası, ne de bunun tarafından medih ve istihsanı gibi bir iddianın yersizliğini göstermek için savcı Kâzım ALÖÇ'ü, nedense başvurmağa, amme şahidi olarak ikameye lüzum görmediği bu kadar ayrı vilâyetlerde benden ders almış olan ve sayıları binleri aşan bu kadar çok talebenden; ve tanımak şerefiyle bahtiyar olduğum yüzlerce öğretmen arkadaşlarımdan istediklerine, hakkımda, iddiasını isbat edecek istediği sùalleri sormağa davet ediyorum.

Yoksa, diyeceğim ki savcı Kâzım ALÖÇ bende suç bulmuş değil, Türk Ceza Kanunu'ndan benim falıma bakmış ve açtığı sahifede 142'nci maddeye raslamıştır. Fakat Türk Ceza Kanunu, vatandaşların hürriyetini ellerinden almak için başvurulur bir fal kitabı değildir.

İşte hür vatandaşlar diyarında yakalanıp şerefi, canlı canlı bir post gibi yüzülmek istenen meraklı avın hikâyesi, gerçek ve tarihî hikâyesi bundan ibarettir.

Söyliyceklerim de bu kadardır.

13.11.1945

Orhan Şaik GÖKYAY

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No OŞG-80/2